Sygn. akt **OS 2/2020**

POSTANOWIENIE

Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie

z dnia (...) r.

w składzie:

Przewodniczący: r.pr. Paweł Strzelec

Sędziowie r.pr. Olimpia Marcewicz - sprawozdawca

r.pr. Beata Franus-Wyrwich

protokolant aplikant radcowski – Barbara Olech

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w dniu (...) r. sprawy ze skargi (...) na postępowanie radcy prawnego (...) na skutek odwołania z dnia (...)r., wniesionego w dniu (...)r. od postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (...) r., sygn. akt RD-(...) o odmowie wszczęcia dochodzenia

postanawia:

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz w zw. z art. 74^1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 75) utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (...) r., sygn. akt RD-(...) o odmowie wszczęcia dochodzenia z uwagi na niepopełnienie przewinienia dyscyplinarnego.

Przewodniczący: Członkowie:
Paweł Strzelec Olimpia Marcewicz Beata Franus-Wyrwich

Uzasadnienie

W dniu (…)r. Ministerstwo Sprawiedliwości Departament Zawodów Prawniczych przekazało do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie pisma Pani (…) z dnia (…) i (…)r. dotyczące postępowania radcy prawnego (…) (dalej „Skarga”). Po wezwaniu przez Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie do sprecyzowania zarzutów, Skarga została uzupełniona pismem z dnia (…)r. (data wpływu: (…)r.). Z treści Skargi wynika, że Skarżąca zarzuca radcy prawnemu (…), że:

1. nienależycie reprezentował p. (…) w postępowaniu toczącym się przed Sądem Okręgowym w (…) w sprawie dotyczącej odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji;

2. radca prawny (…) reprezentował w dniu (…)r. (…) podczas zawierania w formie aktu notarialnego umowy dożywocia przed notariuszem (…). Zdaniem Skarżącej przedmiotowa umowa dożywocia jest nieważna, ponieważ (…) nie był w stanie kierować swoim postępowaniem i nie znał znaczenia wykonywanej czynności prawnej.

W reakcji na skargę, Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie przystąpił do czynności sprawdzających i wezwał radę prawnego do zajęcia stanowiska i ustosunkowania się do treści Skargi.

W dniu (…)r. i (…)r. do Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wpłynęły pisemne wyjaśnienia radcy prawnego (…) z dnia (…)r. i (…)r., z których wynika, że:

1. w odniesieniu do zarzutu ad. 1.: radca prawny (…) był pełnomocnikiem p. (…) w sprawie dotyczącej decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowanego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji obniżającej rentę inwalidzką po zmarłym ojcu policjancie. W niniejszej sprawie radca prawny złożył odwołanie od ww. decyzji wraz z udzielonym pełnomocnictwem. W ocenie radcy prawnego zarzuty Skargi dotyczą merytoryki zaistniałego sporu oraz oceny zasadności wydanej przez organ rentowy decyzji, a nie pracy radcy prawnego jako fachowego pełnomocnika. Radca prawny (…) wskazuje ponadto, że w przedmiotowej sprawie radca prawny złożył terminowo stosowne odwołanie spełniające wszelkie kryteria formalno-prawne i był gotowy reprezentować p. (…) przed Sądem Okręgowym w (…). Niemniej jednak w dniu (…)r. p. (…) zmarł, o czym radca prawny (…) poinformował organ rentowy oraz sąd w stosownej korespondencji procesowej a pełnomocnictwo radcy prawnego z chwilą śmierci mocodawcy wygasło. Radca prawny informuje, że od tamtej chwili nie otrzymywał w sprawie żadnej korespondencji;

2. w odniesieniu do zarzutu ad. 2: w sprawie dotyczącej zawarcia umowy dożywocia pomiędzy p. (…) a p. (…) radca prawny (…) nie był pełnomocnikiem p. (…) a świadkiem („mężem zaufania") zawarcia umowy dożywocia w dniu (…)r., akt notarialny Rep. A (…) w Kancelarii Notarialnej (…). Skarżąca wielokrotnie podważała

prawidłowość zawartej umowy dożywocia. Argumentacji Skarżącej nie podzielił Prezes Sądu Apelacyjnego w (…), wskazując w toku kontroli, że notariusz prawidłowo zabezpieczył interesy p. (…). Podobnie prokuratura odmawiała wszczęcia lub umarzała postępowania mające na celu weryfikację ww. umowy. Radca prawny (…) wskazał, że w ww. sprawie nie występował nigdy jako pełnomocnik ani w żadnym innym charakterze wskazującym na reprezentowanie p. (…) przy zawieraniu umowy dożywocia a był świadkiem czynności notarialnej. Radca prawny poinformował także, że Skarżąca podejmowała liczne próby ubezwłasnowolnienia (…), co nigdy nie doszło do skutku.

Postanowieniem z dnia (…)r. wydanym w sprawie o sygn. akt: RD-(…) Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego, działając na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 74^1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 75) odmówił wszczęcia dochodzenia wobec nie popełnienia czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne.

Odnosząc się do pierwszego zarzutu podniesionego w skardze Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego w Lublinie stwierdził, że radca prawny jako pełnomocnik skutecznie wniósł odwołanie od decyzji organu rentowego. W związku ze śmiercią mocodawcy – o czym radca prawny poinformował organy - udzielone radcy prawnemu pełnomocnictwo wygasło, a radca prawny nie otrzymywał dalszej korespondencji w sprawie.

W odniesieniu do drugiego zarzutu Skargi, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego w Lublinie ustalił, że w dniu (…)r. w Kancelarii Notarialnej notariusza (…) został sporządzony akt notarialny umowy dożywocia Rep. A (…). Z wyjaśnień radcy prawnego (…) wynika, że na prośbę (…) był on świadkiem sporządzenia tej umowy. Według wiedzy radcy prawnego (…) w dniu sporządzenia aktu notarialnego (…) posiadał pełną zdolność do czynności prawnych. Taki stan faktyczny został potwierdzony w piśmie Prezesa Sądu Apelacyjnego w (…) znak: (…) z dnia (…)r., w którym to piśmie stwierdzono, że notariusz zachował należytą staranność podczas sporządzania aktu notarialnego - notariusz miał sposobność bliższego zapoznania się ze stanem zdrowia i kondycją (…), ale też z dodatkowymi aspektami podejmowanych w stosunku do niego działań przez Skarżącą oraz stosownymi dokumentami. Notariusz stwierdził ponad wszelką wątpliwość, że (…) był osobą niepełnosprawną. Nie stwierdził jednak, by był on osobą bez kontaktu ani też osobą niesprawną umysłowo, czy też nie mająca zdolności do pokierowania swym postępowaniem. (…) przystąpił do czynności w

asyście osoby zaufania (art.87§1 pkt. 3 Prawa o notariacie) w osobie radcy prawnego (…), na co wyraziły zgodę pozostałe strony umowy. Natomiast tuszowy odcisk kciuka (…) został odebrany zgodnie z regulacją art. 87§1 pkt. 4 Prawa o notariacie, o czym uczyniono stosowną wzmiankę. Wyjaśnienie złożone przez radcę prawnego (…) znajdują także potwierdzenie w piśmie z dnia (…)r. Prokuratury Okręgowej Wydziału IV Organizacyjno-Sądowego w (…) sygn. akt PO IV Po (…), z którego wynika, że wobec (…) przez Prokuraturę Okręgową w (…) były prowadzone czynności wyjaśniające w kierunku ustalenia wobec (…) przesłanek do orzeczenia ubezwłasnowolnienia całkowitego lub częściowego. Postępowania te nie dały podstaw do wystąpienia do sądu z wnioskiem o ubezwłasnowolnienie. Na marginesie Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wskazał, że powyższy zarzut Skarżącej o takiej samej treści względem radcy prawnego (…) był już rozpatrywany w sprawie prawomocnie zakończonej przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym Okręgowej Izby radców Prawnych w (…) o sygn. akt RD-(…), w której to sprawie wydano postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia w dniu (…)r.

Biorąc za podstawę zgromadzony w sprawie materiał faktyczny i dowodowy Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Lublinie stwierdził, że czynności przeprowadzone w ramach postępowania wyjaśniającego nie dały podstaw do przyjęcia, że radca prawny (…) dopuścił się czynu, który wypełnia dyspozycji art. 64 ust. 1 u.r.p w zw. z art. 6 i art. 12 ust. 1 KERP w związku z czym nie można mówić o popełnieniu przez radcę prawnego przewinienia dyscyplinarnego, a zatem należało odmówić wszczęcia dochodzenia sprawie objętej Skarga.

Skarżąca, pismem z dnia (…)r., odwołała się od powyższego postanowienia zarzucając niewłaściwe zastosowanie art. 17 §1 pkt 1 k.p.k. oraz nieprzeprowadzenie postępowania dowodowego w oparciu o załączone dowody oraz wniosła o uchylenie postanowienia z dnia (…)r. sygn. akt: RD-9…) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w oparciu o załączone dowody.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie ustalił, co następuje:

Radca Prawny (…) był pełnomocnikiem (…) w sprawie dotyczącej decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowanego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji obniżającej rentę inwalidzką po zmarłym ojcu. Działając w imieniu i na rzecz (…) wniósł odwołanie wraz z udzielonym pełnomocnictwem, co wskazuje, że miał reprezentować (…)

przed Sądem Okręgowym w (…), czemu na przeszkodzie stanęła śmierć jego mocodawcy w dniu (…)r. Radca prawny (…), czyniąc zadość swoim obowiązkom jako fachowego pełnomocnika, poinformował o tym organ rentowy oraz sąd. Ponieważ jego pełnomocnictwo radcy prawnego z chwilą śmierci mocodawcy wygasło z mocy prawa, więc od tamtej chwili nie otrzymywał w sprawie żadnej korespondencji.

Radca Prawny (…) został przywołany jako świadek (mąż zaufania) przy czynności zawarcia w dniu (…)r. umowy darowizny w formie aktu notarialnego (Rep. A (…)) w Kancelarii Notarialnej notariusza (…). Stroną umowy był (…), jednak radca prawny (…) nie był jego pełnomocnikiem, a jedynie świadkiem przy dokonywaniu tej czynności prawnej. Czynności notarialne zostały – na wniosek Skarżącej - objęte nadzorem Prezesa Sądu Apelacyjnego w (…), który nie dopatrzył się żadnych nieprawidłowości, w szczególności związanych z udziałem radcy prawnego (…) (pismo Prezesa Sądu Apelacyjnego w (…) znak: (…) z dnia (…)r..

Z pisma z dnia (…)r. Prokuratury Okręgowej Wydziału IV Organizacyjno-Sądowego w (…) sygn. akt PO IV Po (…) wynika, że wobec (…) były prowadzone przez tę Prokuraturę czynności wyjaśniające w kierunku ustalenia wobec (…) przesłanek do orzeczenia ubezwłasnowolnienia całkowitego lub częściowego, które jednak nie dały podstaw do wystąpienia do sądu z wnioskiem o ubezwłasnowolnienie.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie zważył, co następuje:

Ponieważ zarzuty Skarżącej koncentrują się na nienależytym wykonywaniu przez radcę prawnego (…) obowiązków zawodowych, godzi się na wstępie przypomnieć, że zgodnie z art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej '**KERP**'), radca prawny, mając na uwadze treść roty ślubowania określonej w ustawie o radcach prawnych, obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe rzetelnie i uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami. Z kolei w myśl art. 12 ust. 1 KERP radca prawny zobowiązany jest wykonywać czynności zawodowe sumiennie oraz z należytą starannością uwzględniającą profesjonalny charakter działania. Od radcy prawnego świadczącego pomoc prawną wymagana jest sumienność i najwyższa staranność w zakresie wykonywanych przez niego czynności zawodowych.

Zarzuty Skarżącej, zarówno te zgłoszone w skardze, jak i podnoszone w odwołaniu od postanowienia Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Lublinie, odnoszą się do dwóch

kwestii: reprezentowania (…) przez radcę prawnego (…) w sprawie odwołania od decyzji rentowej oraz uczestniczenia radcy prawnego w charakterze świadka (męża zaufania) przy czynności zawarcia umowy darowizny w formie aktu notarialnego. Dodatkowo w odwołaniu od zaskarżonego postanowienia skarżąca stawia zarzut niewłaściwego zastosowania art. 17 §1 pkt 1 k.p.k. oraz nieprzeprowadzenie przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Lublinie postępowania dowodowego.

Badając zagadnienie niewłaściwego zastosowania art. 17 §1 pkt 1 k.p.k., Okręgowy Sąd Dyscyplinarny dokonał wszechstronnej analizy zgromadzonego w sprawie materiału faktycznego i dowodowego. Na tej podstawie stwierdził, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, bowiem żaden z ustalonych w sprawie faktów oraz dowodów nie wskazuje, aby radca prawny (…) dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego. W szczególności nie dopuścił się jakiegokolwiek uchybienia w zakresie reprezentowania (…) przed Sadem Okręgowym w (…) w sprawie odwołania od decyzji rentowej. Jego mocodawca nie był ubezwłasnowolniony, a zatem miał pełną zdolność do udzielenia radcy prawnemu pełnomocnictwa do jego reprezentowania. Radca prawny, działając zgodnie z wolą swojego mocodawcy, skutecznie i terminowo wniósł środek zaskarżenia od decyzji organu rentowego.

Radca prawny (…) nie dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego również będąc obecnym przy czynności zawarcia w dniu (…)r. umowy darowizny w formie aktu notarialnego z udziałem (…) jako strony, bowiem po pierwsze nie działał jako jego pełnomocnik, lecz jako świadek (mąż zaufania), a po drugie czynności notarialne nie były obarczone jakimikolwiek nieprawidłowościami, co wynika wprost z powołanego pisma Prezesa Sądu Apelacyjnego w (…).

Zarzut jakoby zaskarżone postanowienie zostało wydane po nieprzeprowadzeniu postępowania dowodowego w pełnym zakresie należy uznać za chybiony. Materiał dowodowy zgromadzony w postępowaniu sprawdzającym jest obszerny i kompletny. Z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika, że zostały rozważone i ocenione wszelkie okoliczności faktyczne mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny na posiedzeniu w dniu (…)r. oddalił wniosek Skarżącej o dopuszczenie dowodu z opinii psychiatrycznej z dnia (…)r. sporządzonej na zlecenie Skarżącej przez lek. (…), specjalisty psychiatry, na okoliczność, czy w chwili składania oświadczenia woli w dniu (…)r. (…) był w stanie wyłączającym świadome albo swobodne podjęcie decyzji , a jeśli tak, to z jakiej przyczyny i przeprowadzenie dowodu na okoliczność jej treści. Podstawą prawną oddalenia wniosku

dowodowego skarżącej był art. 170 §1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 74^1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 75), zgodnie z którym oddala się wniosek dowodowy, jeżeli okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Ewentualny brak zdolności (…) do świadomego albo swobodnego podjęcia decyzji i wyrażenia woli przy dokonywaniu czynności prawnej nie może sam w sobie przesądzać o popełnieniu przez radcę przewinienia dyscyplinarnego, zwłaszcza w sytuacji, gdy radca prawny nie był pełnomocnikiem przy dokonywaniu takiej czynności, lecz jedynie świadkiem jej dokonania. Ponadto wspomniana okoliczność, wpisująca się w zagadnienie wad oświadczenia woli unormowanych w Kodeksie cywilnym, nie może być badana w postępowaniu dyscyplinarnym.

Na marginesie warto zauważyć, że gdyby (teoretycznie) w postępowaniu dyscyplinarnym została w jakiś sposób ujawniona okoliczność świadcząca o tym, że umowa darowizny została dotknięta wadą braku świadomości lub swobody, to nawet wówczas nie może być podstawą do przypisania radcy prawnemu (…) dopuszczenia się przewinienia dyscyplinarnego polegającego na nienależytym wykonywaniu czynności zawodowych w sytuacji, gdy radca prawny o takim stanie (…) nie wiedział, ani nawet nie miał podstaw, aby jego stan psychiczny kwestionować. Wręcz przeciwnie, radca prawny miał prawo pozostawać w przekonaniu, że (…) w pełni zdaje sobie sprawę we skutków własnych działań, o czym świadczyły chociażby decyzje Prokuratury Okręgowej w (…), która niejednokrotnie weryfikowała przesłanki do wystąpienia z wnioskiem o ubezwłasnowolnienie (…) – za każdym razem po przeprowadzeniu dowodów z opinii biegłych z zakresu psychiatrii stwierdzano brak podstaw do wystąpienia z takim wnioskiem.

Mając na uwadze powyższe Okręgowy Sąd Dyscyplinarny podzielił argumenty przytoczone przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie na uzasadnienie zaskarżonego postanowienia i na podstawie art. 437 § 1 Kodeksu postępowania karnego w związku z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. i art. 74^1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 75) zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy.

Przewodniczący: Członkowie:

Paweł Strzelec Olimpia Marcewicz Beata Franus-Wyrwich

Pouczenie:
Zgodnie z art. 426 § 1 Kodeksu postępowania karnego w związku z art. 74^1 Ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 75) orzeczenie jest prawomocne i od niniejszego orzeczenia nie służy prawo wniesienia odwołania do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego.